

Promemorian Bättre läkemedelsanvändning på en omreglerad apoteksmarknad
Dnr S2009/10294/HS

Sveriges Farmaceutförbund har beretts tillfälle att lämna synpunkter på ovanstående departementspromemoria och vill framföra följande.

Forskning

Sveriges Farmaceutförbund anser att det är hög tid att vi i Sverige satsar kraftfullt på forskning om läkemedelsanvändning. I stället för att anslå 4 miljoner kronor, för att i någon mån kompensera för bortfallet av Apotekets forskning, föreslår förbundet att det anslås minst 40 miljoner kronor för att finansiera en sådan satsning. Medel kan tas från de pengar som frigörs från försäljningen av Apoteket AB:s enheter.

Den forskning som bedrivits inom Apoteket AB:s FoU-enhet, d.v.s. verksamhet som inte kan hänföras till utrednings- och utvecklingsarbete, har givit värdefull kunskap som bl.a. bidragit till förståelsen av patienters läkemedelsanvändningsmönster, apoteksverksamhetens påverkan på densamma och till utveckling av arbetsmetoder på apotek. Enheten har också stöttat ämnena samhällsfarmaci och klinisk farmaci vid Farmaceutiska fakulteten i Uppsala. Det är naturligtvis viktigt att den typen av forskning fortsatt kan bedrivas inom landet. Det går inte att helt använda sig av forskningsresultat från andra länder, eftersom förutsättningar, regelverk etc. skiljer sig mellan länder.

I promemorian görs gällande att ett tiotal disputerade anställda inom FoU-enheten bedriver utrednings- och utvecklingsverksamhet samt handleder doktorander och studenter som gör sina examensarbeten. Vad som inte framgår är att dessa personer också bedriver egen forskning och undervisar vid de farmaceutiska utbildningarna. Enheten uppges även ha producerat 200 vetenskapliga arbeten, d.v.s. arbeten baserade på forskning. Det är således osannolikt att endast en femtedel (fyra miljoner kronor) av FoU-enhetens budget skulle ha använts till forskning.

Ett alternativ till att uppdra åt Vetenskapsrådet att utlysa medel för forskning om läkemedelsanvändning, är att resurser tillförs de universitet som idag bedriver samhällsfarmaceutisk forskning. I promemorian läggs stor vikt vid att beskriva de aktörer som bedriver epidemiologiska studier. Det pågår dock en omfattande forskning om läkemedelsanvändning med andra metoder, t.ex. vid Farmaceutiska fakulteten, Uppsala universitet. Fördelar med att stimulera forskning vid universitet är att det där finns en god forskningsmiljö och att resultaten av forskningen direkt kan tillämpas i grund- och forskarutbildningen.

I samband med förslaget att uppdra åt Vetenskapsrådet att utlysa medel lanseras ämnesområdet ”farmaci”. Valet av det namnet på ämnesområdet är dock missvisande,

eftersom begreppet är alldeles för brett och kan tolkas som alla ämnesområden inom det farmaceutiska området. Avsikten är, som förstås av promemorian, att fortsatt skapa utrymme för forskning inom områdena samhällsfarmaci och klinisk farmaci. Ämnesområdet bör därför förslagsvis namnges ”samhällsfarmaceutisk forskning inklusive klinisk farmaci”.

Den forskningsverksamhet som idag pågår vid Karolinska apoteket ska enligt promemorian ”hanteras i särskild ordning”. Vad detta innebär anges inte. Sveriges Farmaceutförbund vill lyfta fram det bidrag till bättre användning av läkemedel i kliniken, som Karolinska apotekets forskningsavdelning under många år givit. En närmare beskrivning av verksamheten lämnas i bilaga till detta remissvar. Det förefaller oklokt att inte tillvarata den kompetens som byggts upp vid Karolinska apoteket. Verksamheten i sin helhet bör därför tas över av annan huvudman, lämpligen Karolinska Universitetssjukhuset.

Utrednings- och utvecklingsverksamhet

Det är rimligt att utrednings- och utvecklingsverksamheten inom Apoteket AB flyttas till Läkemedelsverket och att ett centrum för detta arbete skapas. Underlag för beslut om hur läkemedelsanvändningen i befolkningen kan förbättras och hur apotekens verksamhet kan öka säkerhet och effektivitet i läkemedelsanvändningen bör tas fram inom en myndighet. Detsamma gäller utvärderingen av det nationella expeditionsstödet. Det är dock oklart vilken status utredningarna, som ska utföras på Läkemedelsverket, ska ha. Ska de bedrivas med vetenskaplig metodik, d.v.s. kommer det att inom Läkemedelsverket bedrivas *forskning* med inriktning på läkemedelsanvändning?

Vid Läkemedelsverket föreslås också att ett råd för bättre läkemedelsanvändning inrättas. I rådet ska, enligt förslaget, ingå representanter för de aktörer som bör samverka. Med utgångspunkt från det specifika ämnesområdet bör minst fyra av rådets åtta ledamöter ha farmaceutisk utbildning.

Carin Svensson
Ordförande